

OBVEŠČEVALEC

LETO XI

LITIJA 1970

ŠT. 2

Obračun poslovanja za leto 1969

Zaključni račun za leto 1969 je sestavljen. Potrdili so ga organi upravljanja, obravnavali smo ga z mojstri, družbeno političnimi organizacijami in s člani kolektiva na zborih delovnih skupnostih. Analizirani rezultati uspeha preteklega poslovnega leta in izkušnje nam morajo biti osnova za poslovanje v letošnjem letu.

Navedli bi le nekaj podatkov o dosežkih v preteklem letu. Fakturirana realizacija je znašala 92 495 771 din ali za 14 % višja kot leta 1968,

celotni dohodek smo dosegli v višini 110 396 636 din ali za 36 % višji v primerjavi z letom 1968,

dohodek znaša 28 180 038 din in je za 26 % višji od predhodnega leta,

pododbene obveznosti so znašale 1 448 715 din,

zakonske obveznosti pa 3 296 041 din.

Te obveznosti predstavljajo za podjetje strošek, pri katerem ne moremo vplivati na znižanje.

Za osebne dohodke zaposlenih smo porabili 19 634 364 din dohodka.

Ostanek dohodka za sklade je 3 020 075 din, kate-rega je delavski svet razporedil: 800 000 din na sklad skupne porabe in 2 220 075 din na poslovni sklad za obratna sredstva.

Letos je prikazan višji celotni dohodek zaradi novega načina obračuna, ker se je k letošnjemu dosežku prištel še del neplačanih računov iz preteklega leta.

Iz analize poslovanja za leto 1969 povzemamo, da se močno spreminja struktura proizvodnje. Naša poslovna politika stremi za proizvodnjo tistih vrst preje, ki nam dajo največ dohodka, to je k proizvodnji sintetične preje, ki je v letu 1969 predstavljala že 20 % celokupne proizvodnje, ter za čimbolj obsežno podaljšanje osnovne dejavnosti predilnice v sukalnici in previjalnici. Za te artikle moramo iskati najugodnejše kuppe.

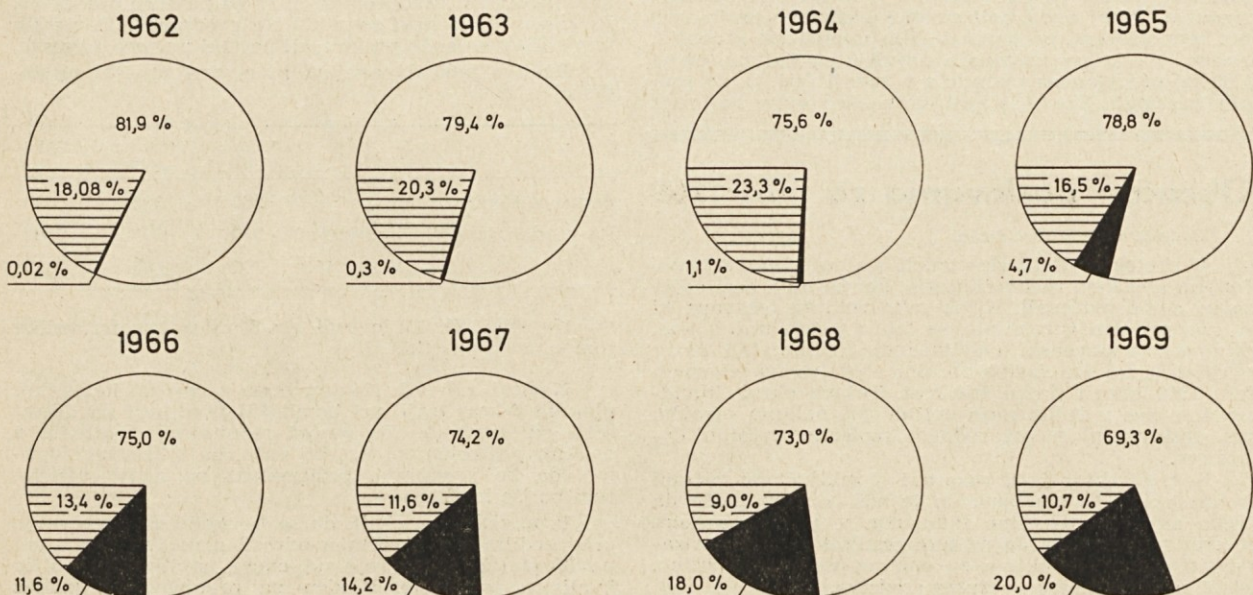
Ce pogledamo podatek, da ustvarimo pri predelavi bombažne preje 5,15 din, pri predelavi stanične preje 5,50 din, pri predelavi sintetične preje pa znatno več dobička, nam to jasno kaže, v kakšno proizvodnjo naj se v bodoče usmerja naše podjetje, seveda dokler bo za te izdelke povpraševanje na trgu.

Zaloge preje so bile konec 1968. leta 302 toni, konec leta 1969 pa samo 168 ton. V tekočem letu jih želimo zmanjšati na minimalne, da nam ne bodo vezale obratnih sredstev. Konec marca 1970 so bile samo 93 ton.

Nadaljevanje na drugi strani

STRUKTURA PROIZVODNJE

□ BOMBAŽ ▨ STANIČNA ■ SINTETIKA

porabljen čas v % in v minutah

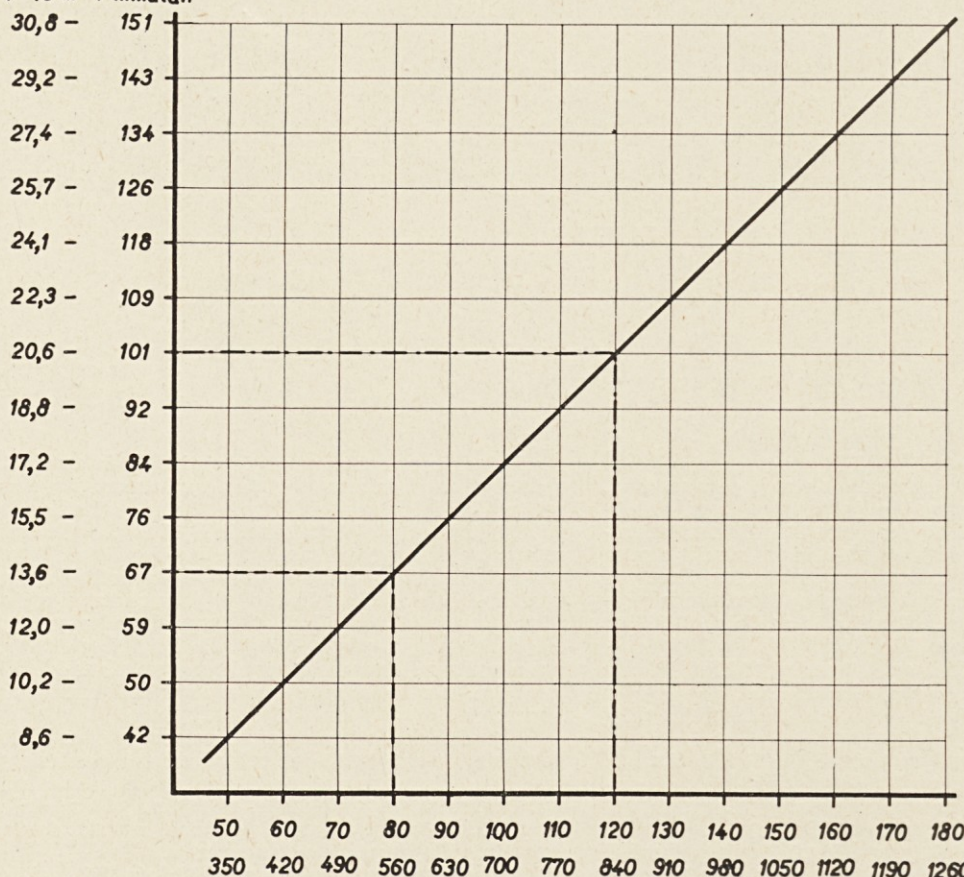

DIAGRAM 1.

Št. pretrgov v eni uri na 1000 vreten
Št. pretrgov v 7 urah na 1000 vreten

Vpliv modernizacije na obseg posluževanja v predilnici

V letošnjem letu bo dokončana modernizacija čistilnice, mikalnice in predpredilnice. Značilno za nove stroje (katerih del že stoji v predpredilnici) je, da imajo visoke odvajalne hitrosti in so v veliki meri avtomatizirani, kar seveda zmanjšuje fizično delo pri posluževanju, hkrati pa se potrebna delovna sila občutno zmanjša. Torej bodo tudi stroški predelave prvih treh faz tehnološkega postopka veliko manjši od sedanjih. Znano je, da pa nastopajo najvišji stroški na enoto (100 kg) predelanega materiala v zadnji fazi, tj. na predilnih strojih. Zato nas zanima, kakšen vpliv bo imela

modernizacija na obseg posluževanja (in s tem neposredno na stroške) v predilnici, posebno še glede na to, da strojni park ostane nespremenjen.

Jasno je, da se vpliv modernizacije predpredilnice v predilnici lahko odrazi le preko oziroma le na končnem proizvodnem predpredilnici, tj. na navitku predpreje. In kakšni bodo novi navitki? Na predpredilnih strojih firme Platt se bodo proizvajali navitki večjega formata.

Razlika med današnjimi in novimi navitki je sledeča:

Obračun poslovanja za leto 1969

Nadaljevanje s prve strani

V preteklem letu smo imeli stalne težave z obračanjem sredstev, tj. likvidnostjo, ker so nam naši odjemalci slabo plačevali. Kljub tako velikim težavam, ki so nas pri tem spremljale, se lahko pohvalimo s tem, da imamo v slovenski tekstilni industriji najvišji faktor obračanja, saj smo lastna obratna sredstva v poslovnem letu 1969 obrnil preko štirikrat. Težave okrog likvidnosti so nas v veliki meri ovirale pri nakupu surovin, pri poslovanju in pri rednem izplačilu osebnih dohodkov.

Tov. direktor je v razpravi o zaključnem računu za preteklo leto poudaril, da je naš rezultat glede na težko situacijo tekstilne industrije v jugoslovanskem merilu zelo ugoden. Je pa tudi rezultat skupnih prizadevanj članov kolektiva za enotno poslovno politiko, skrbi za investicije in obratna sredstva.

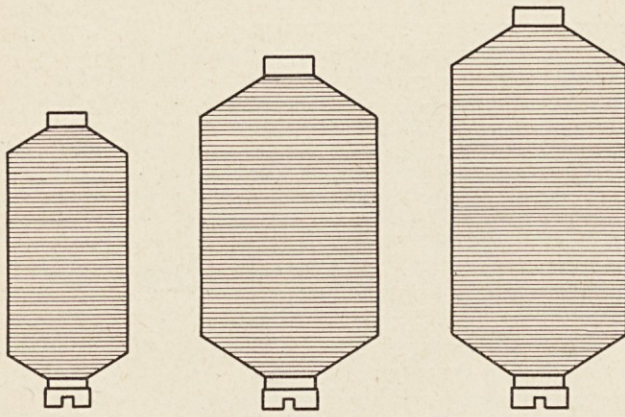
	Višina mm	Premer mm	Teža g
Sedanje stanje	250	120	500
Po modernizaciji bombaž	350	175	2000
kem. vlak.	300	165	1500

Na sliki (sl. 1) je tudi grafično prikazana velika razlika med navitki.

Navitki z novih strojev bodo torej pri kemijskih vlaknih 3-krat težji, pri bombažni predpreji pa 4-krat težji od sedanjih. Na osnovi rezultatov, doseženih z enakim postrojenjem kot bo naše, pa lahko tudi trdimo, da bo predpreja, proizvedena na novih strojih, tudi boljše kvalitete.

Iz navedenega sledi, da se bo vpliv modernizacije predpredilnice v predilnici odrazil z večjim formatom navitkov (več predpreje na enem navitku) in boljše kvaliteto predpreje. Preden pa preidemo na prikaz

SLIKA 1.

500 gr

1500 gr

2000 gr

vpliva novih navitkov, pa moramo spoznati osnove izračuna zaposlenosti na predilnih strojih.

Od česa je odvisen obseg posluževanja v predilnici?

Obseg (front) posluževanja v predilnici je odvisen od časovnega trajanja posameznih del, ki jih mora predica opravljati, in pa od pogostosti teh del. Pogostost neke operacije pa pove, kolikokrat se posamezno delo ponavlja v 7 urah na eno predilno vreteno ali na 1000 vreten (2,5 stroja). Posluževanje predilnih strojev pa obsega poleg raznih čistilnih in ostalih del le dve osnovni in najbolj pogosti operaciji in sicer:

- odpravljanje pretrgov,
- menjavo navitkov predpreje.

Sedaj, ko poznamo osnove izračuna obsega (fronta) posluževanja, si ob predpostavki, da predica poslužuje 1000 vreten (2,5 stroja), pogledjmo, kako bo na zaposlenost v predilnici vplivala nova predpreja.

Vpliv kvalitete predpreje

Boljša kvaliteta predpreje je v tesni povezavi s prvo osnovno operacijo na PS, tj. s številom pretrgov, in sicer predpreja slabše kvalitete povečuje, predpreja boljše kvalitete pa znižuje število pretrgov, torej vpliva na pogostnost nastalih pretrgov. **Normalni čas** (dosega ga normalen delavec z normalnim učinkom) za odpravo enega pretrga je **7,2 sekunde**. V diagramu 1 je prikazano, koliko časa (minut) porabi predica pri frontu 1000 vreten (2 1/2 stroja) za odpravo pretrgov v 7 urah pri različni pogostosti. Pri 350 pretrgih v 7 urah (50 na uro) porabi predica za njihovo odpravo 12 % (59 minut) razpoložljivega časa pri 1500 pretrgih v 7 urah (215 na uro) pa porabi že 36,7 % (180 min) ali več kot 1/3 vsega časa samo za odpravo pretrgov. Danes se giblje število pretrgov okrog 120, v številnih primerih pa tudi preko dvesto. Iz diagrama 1 lahko odčitamo, da porabi predica pri posluževanju 1000 vreten (2,5 stroja), danes 101 minuto ali 20,6 % celotnega časa za odpravo pretrgov. Kvaliteta predpreje z novimi stroji pa naj bi zmanjšala pretrge s 120 na 80 pretrgov na 1000 vreten v eni uri, za kar pa bo predica porabila 67 min. ali 13,6 % celotnega časa. Tu bi torej pri 1000 vretenih (2 1/2 stroja) prihranek znašal najmanj 34 min., če upoštevamo, da so pretrgi velikokrat še višji od 120.

Vpliv formata navitka

Količina predpreje na navitku vpliva na drugo osnovno operacijo PS, tj. na menjavo navitkov in sicer na pogostost te operacije. Več je na navitku predpreje, manj je potrebnih menjav.

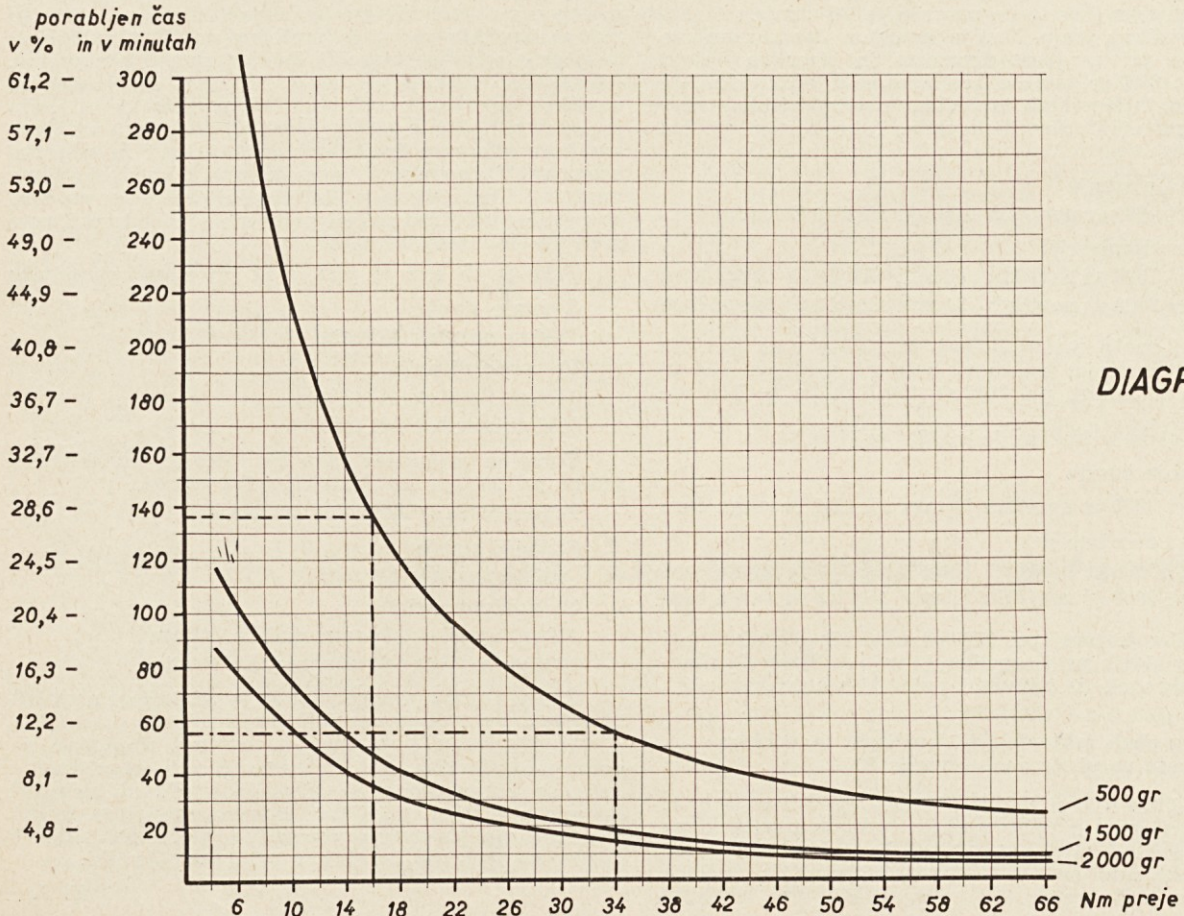

DIAGRAM 2.

porabljen čas
v % in v minutah

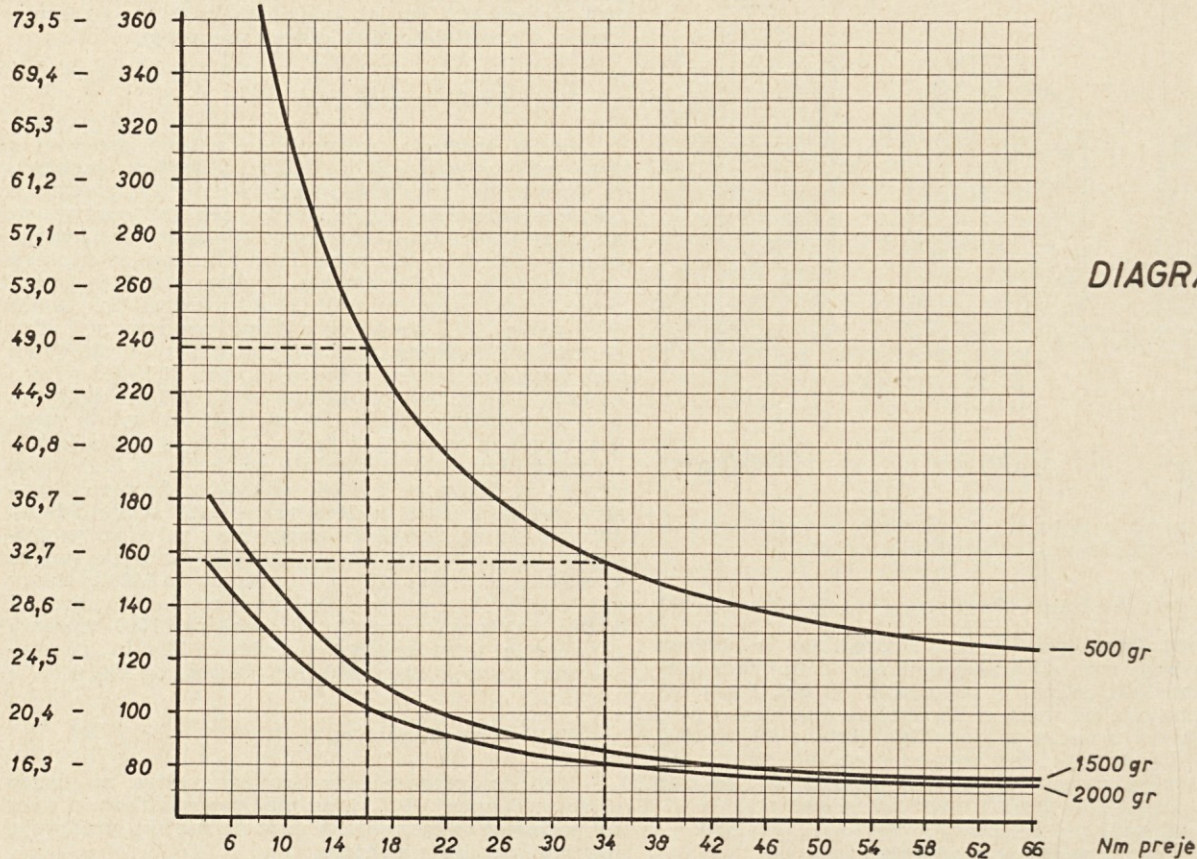

DIAGRAM 3.

Normalni čas za menjavo navitka je 10,8 sekund. Na osnovi tega časa in pa produkcije PS stroja pri različnih številkah preje (Nm) je izračunan čas za menjavo predpreje pri različnih formatih in sicer za 500 gr, 1500 gr in 2000 gr navitke. Iz **diagrama 2** je razvidno, da je pri nizkih številkah ta razlika izredno visoka, medtem ko pri višjih številkah pada. Tako porabi predica pri Nm 16:

Sedanje stanje

— pri 500 gr navitkih 136 min ali 27,8 % vsega časa

Po modernizaciji

— pri 1500 gr navitkih 46 min ali 9,4 % vsega časa

— pri 2000 gr navitkih 34 min ali 6,9 % vsega časa

Torej znaša pri posluževanju 1000 vreten številke Nm 16 (2 1/2 stroja) prihranek časa v 7 urah pri 1500 gr navitkih 90 minut, pri 2000 gr navitkih pa že 102 minuti.

Poglejmo še kakšna je razlika pri Nm 34:

Sedanje stanje

— pri 500 gr navitkih 56 min ali 11,4 % vsega časa

Po modernizaciji

— pri 1500 gr navitkih 19 min ali 3,9 % vsega časa

— pri 2000 gr navitkih 14 min ali 2,9 % vsega časa

Razlika je torej pri 1500 gr navitkih 37 minut pri 2000 gr navitkih pa je **razlika** 42 minut. Torej je absolutni prihranek (v minutah) pri višjih številkah nižji.

Vpliv obeh faktorjev, tj. kvalitete in večjega formata na obseg posluževanja PS

Sedaj, ko smo si ogledali ločeno vpliv kvalitete oz. števila pretrgov in vpliv večjega formata navitkov, pa lahko določimo kakšen **prihranek** časa dajeta **oba faktorja**. Izhajamo seveda iz predpostavke, da predica posluhuje 1000 vreten (2 1/2 stroja). Pri tem izračunu

bomo upoštevali, da nastopa pri 500 gr navitkih 120 pretrgov na 1000 vreten (sedanje stanje), pri 1500 in 2000 gr navitkih pa po 80 pretrgov na 1000 vretenskih ur (stanje po modernizaciji). Iz **diagrama 1** je razvidno, da moramo prišteti pri 500 gr navitkih času menjave navitkov za različne Nm še **101 minuto** za odpravo pretrgov pri 1500 in 2000 gr navitkih pa k času menjave navitkov (**diagram 2**) dodamo še 67 minut za odpravo pretrgov. V **diagramu 3** so prikazane tako ugotovljene vrednosti. Razumljivo je, da se sedaj prihranek na času še poveča, ker smo sešteli prihranek pri odpravljanju pretrgov in menjavi navitkov.

Tako je za Nm 16 prihranek pri obeh operacijah:

Sedanje stanje

500 gr navitek 237 min

Po modernizaciji

1500 gr navitek 113 min

2000 gr navitek 101 min

Torej je prihranek časa pri 1500 gr navitkih **124 minut** pri 2000 gr navitkih celo **136 minut**.

Poglejmo še prihranek časa pri Nm 34:

Sedanje stanje

500 gr navitek 157 min

Po modernizaciji

1500 gr navitek 86 min razlika 71 min

2000 gr navitek 81 min razlika 76 min

Časovni prihranek pri Nm 34 je pri 1500 gr navitkih **71 minut**, pri 2000 gr navitkih pa **76 minut**.

Iz **diagrama 3** je mogoče odčitati vrednosti za posamezne številke (Nm) in ugotoviti kakšen prihranek časa bo omogočila modernizacija predpredilnice pri posameznih številkah (Nm), kakšno razširitev fronta posluževanja pa bo ta omogočila glede na sedanje stanje, pa si bomo ogledali v prihodnji številki.

Zavarovanje imovine in raznih rizikov

V februarju leta 1967 je izšel Temeljni zakon o zavarovanju in zavarovalnih organizacijah. Po tem zakonu se je zavarovanje občutno spremenilo, splošna zavarovalna obveznost za delovne organizacije je prenehala in zavarovanje je postalo prostovoljno. S posebnim zakonom se lahko vpelje obvezno zavarovanje pred nevarnostmi, ki ogrožajo druge osebe in pred nevarnostmi, ki pomenijo splošno nevarnost. Do tega časa je zakon dajal monopolen položaj zavarovalnim organizacijam, kajti le-te so morale obvezno zavarovati svoje premoženje pri zavarovalnih organizacijah, določeni riziki zavarovanj pa tudi do tega časa niso bili obvezni, kot npr. zavarovanje za zastoj.

Na podlagi Temelnega zakona o zavarovanju izšlih predpisov je še ostalo obvezno zavarovanje motornih vozil v javnem prometu, potnikov na javnih prevoznih sredstvih, delavcev v proizvodnji eksplozivov, poklicnih gasilcev in poizkusnih pilotov. Vsa omenjena obvezna zavarovanja imajo namen zavarovati žrtve v današnjem prometu in delavce na najbolj nevarnih proizvodnih in storitvenih dejavnostih.

Po citiranem Temelnem zakonu o zavarovanju je zavarovanje gospodarska dejavnost, s katero se po načelu vzajemnosti zagotavlja zavarovanje premoženja in oseb pred nevarnostmi, ki jih ogrožajo. Premoženjsko in osebno zavarovanje obsega ustvarjanje sredstev in rezerv zavarovancev, da se iz njih izplačuje zavarovalnina, ter udeležbo pri izvajanju ukrepov za preprečevanje in odstranjevanje nevarnosti, ki ogrožajo zavarovano premoženje in osebo, v skladu z gospodarskimi interesi zavarovancev in zavarovalnih organizacij.

S premoženjskim in osebnim zavarovanjem se ukvarjajo zavarovalne organizacije, zavarovanje je dejavnost posebnega pomena. Naš zavarovalni sistem, ki sloni na prostovoljnosti, pristopa v zavarovanje in k sklenitvi pogodbe z zavarovancem na prostovoljni podlagi oz. je izbira zavarovalnice podana na podlagi konkurence, torej omogoča vsem delovnim organizacijam prosto izbiro zavarovalnice.

Ze leta nazaj smo imeli konkretno v našem podjetju zavarovano premoženje in druge rizike pri Državnem zavarovalnem zavodu; ko se je ta reorganiziral je nastalo več zavarovalnic. Pristopili smo k zavarovalnici Sava, s katero smo nadalje v redu poslovali in reševali škodne primere. Sodelujemo tudi v najvišjem organu zavarovalnice v Zboru zavarovancev. Zbor sestavljajo predstavniki zavarovancev in predstavniki delovne skupnosti zavarovalnice. Zbor odloča o zadevah posebnega družbenega pomena. Na tem zboru tudi sodimo in dajemo svoje predloge o zavarovalni politiki in drugih zadevah.

V Jugoslaviji imamo 11 zavarovalnih organizacij, od tega v Sloveniji štiri.

Kljub temu, da je torej zavarovanje v glavnem neobvezno, pa delovne organizacije niso opustile zavarovanje svojega premoženja, ker bi to bilo prerizikantno in bi se s štednjo oz. nežrtvovanjem določenih denarnih sredstev za plačilo premij, lahko znašle kdaj pred polomom.

V našem podjetju smo obdržali v glavnem vsa prejšnja zavarovanja kot zavarovanje pred požarom, strojelomom, proti vlomu, za jamstvo in kasko motornih vozil, nezgodno zavarovanje gasilcev in oseb na izpostavljenih delovnih mestih, obdržali smo tudi zavarovanje za civilno odgovornost in zavarovanje transporta. Dolžnost je predvsem vodij sektorjev in oddelkov in tudi ostalih članov kolektiva, da skrbijo, da škodni primeri ne nastajajo oz. če nastajajo, da takoj javljajo te škode splošnemu sektorju, da se lahko pravočasno uveljavljajo škode pri zavarovalnici, ki povrne škodo, vendar ne v vsakem primeru, ampak le pod pogoji, določenimi v zavarovalni pogodbi. V glavnem mora biti vsaka škoda takoj javljena najkasneje v treh dneh.

Naj omenimo, da znaša vrednost vseh sredstev v podjetju, ki jih imamo zavarovana proti požaru preko 7 milijard SD, poleg tega so še riziki, ki so zavarovani kot škode v transportih, civilni odgovornosti (tj. škoda, ki jo povzroči delavec tretjim osebam pri svojem delu v podjetju ali zunaj podjetja v delovnem času in za katero podjetje odgovarja, zavarovalnica pa pod določenimi pogoji povrne škodo), nezgodno zavarovanje, katerih vrednost tu ni ocenljiva. Premija, ki smo jo plačali v letu 1969 za zavarovanje naših sredstev in rizikov je znašala 32 milijonov SD, v letu 1968 pa 25 milijonov SD. Premija se je povečala, ker so se vrednosti sredstev tudi povečale, so se pa tudi nekatera zavarovanja podražila. Izplačane škode so v zadnjih letih znašale letno do milijona SD, pa tudi nekaj preko 2 milijona SD. K sreči nismo imeli občutnih škod. K temu je pripomogla skrb za požarno in drugo varnost, vseh članov, zlasti pa še gasilcev, najsi bo članov naše prostovoljne gasilske čete in poklicnih gasilcev. Odgovorni organi so imeli polno razumevanje za skrb pri požarni varnosti. Vsi zaposleni se morajo usposabljeni za obrambo pred požari, pa ne samo proti požaru, ampak proti vsem povzročiteljem škod oz. nezgod. Vsak moški, ki se na novo zaposli se mora obvezati, da bo moral obvezno posecati gasilske vaje, če k temu ne pristane, se ne more skleniti s njim delovno razmerje. Panoga v kateri dela, tj. tekstilna industrija, predstavlja v tem pogledu sila nevarno dejavnost, skrb za požarno varnost mora biti na najvišji stopnji, česar se moramo zavedati vsi. Majhna neprevidnost ali opustitev zavarovanja lahko povzroči katastrofo. Osebe pa, ki imajo še nalogo kontrolirati vso protipožarno dejavnost in pregledovati vsa sredstva za obrambo pred požarom, morajo biti vselej na mestu v vseh pogledih. Razne električne peči, kuhalniki, kachenje oz. metanje ogorkov izven dovoljenih prostorov, predstavljajo še posebno požarno nevarnost in so premnogokrat povzročitelj katastrof, ki spravijo podjetje k tlom. Skrb za požarno varnost ne sme zajemati samo obrate, skladišča, pomožne prostore, delavnice, dvorišča, ampak tudi pisarne, kjer je ta nevarnost istotako podana. Vsakdo je odgovoren za škodo, ki jo povzroči namerno ali z večjo malomarnostjo ali pa da ne podvzame pravočasno ukrepov za preprečitev požara oz. drugih škod.

A. A.

Izobraževanje iz varstva pri delu

Po Temelnem Zakonu o varstvu pri delu je izobraževanje s tega področja sestavni del strokovnega izobraževanja in usposabljanja. Zato praktično ne moremo ločiti poklicnega izobraževanja od izobraževanja iz varstva pri delu.

Po 8. členu republiškega zakona o varstvu pri delu (Ur. list SRS, št. 22/66) delavec ne sme samostojno opravljati, nadzorovati ali voditi del, če ni opravil preizkusa znanja iz varstva pri delu. Gospodarska organizacija je dolžna določiti na katerih delovnih mestih morajo zaposleni opraviti preizkus znanja iz varstva pri delu.

Iz dolgoletnih izkušenj in iz analize obratnih poškodb je razvidno, da je povečana nevarnost za poškodbe na vseh delovnih mestih, kjer se delo opravlja na strojih ali s pomočjo mehaniziranih naprav.

Uvajanje nove tehnologije in novih visokoproduktivnih strojev in naprav, ne zmanjšuje nevarnosti za poškodbe, temveč jih celo povečuje zaradi povečane hitrosti strojev, ki po konstrukciji niso povsem zavarovani. Še tako izpopolnjene varnostne naprave na strojih in delovnih napravah pa lahko v odločilnem trenutku odpovejo.

Po 6. členu republiškega zakona o varstvu pri delu mora podjetje poučiti vsakega delavca ob vsaki prvi in ob vsaki kasnejši razporeditvi na delovno mesto, pa tudi med delom samim, če se spremenene razmere, zlasti:

— o nevarnosti, ki pri delu grozi delavčevemu zdravju in življenju,

— o najprimernejšem načinu dela, ki delavcu zagotavlja varnost in zdravje pri delu,

— o varstvenih ukrepih in navodilih, ki jih mora delavec upoštevati, in o okoliščinah, ki take ukrepe zahtevajo.

Poučevanje delavcev mora biti teoretično in praktično.

Preizkus znanja so v tem letu opravili že električarji in transportni delavci. V teku je tečaj za vozače villičarjev in elektrokare.

Ti tečaji so organizirani po delovnem času, udeležba je 100%. Znanje, ki ga izkazujejo zaposleni pri preizkusih znanja je dobro, kar je dokaz, da se vsi zaposleni zanimajo za strokovno izobraževanje in varnost pri delu.

Franc Lesjak

Mala šola za samoupravljalce

Na sestankih in zborih, predvsem pa na sejah organov upravljanja se tudi tisti člani kolektiva, ki v vsakdanjem delu nimajo opravka z administracijo, srečujejo z različnimi izrazi in pojmi, ki jim morajo biti jasni, ker o zadevah odločajo. S tem namenom smo v našem časopisu uvedli to rubriko.

Z njo želimo na preprost način pojasniti določene pojme, da bodo razumljivi vsakemu članu kolektiva. V pomoč pa bodo tudi tistim, ki bodo letos prvič sodelovali v novoizvoljenih organih samoupravljanja.

Zaključni račun (bilanca)

Ob koncu vsakega poslovnega leta sestavi podjetje Zaključni račun na predpisanih obrazcih in po predpisani delitvi sredstev. S tem se ugotovi letni uspeh ali neuspeh poslovanja. Zbir glavnih podatkov je dan delavskemu svetu v obravnavo in dokončno potrditev. En izvod Zaključnega računa je treba dostaviti Službi družbenega knjigovodstva (družbeni kontroli), ki na podlagi tega med letom opravi revizijo poslovanja glede na zakonite predpise.

Med letom podjetje mesečno ugotavlja uspeh poslovanja, ob polletju pa sestavi **periodični obračun**.

V mnogih sodobno organiziranih podjetjih nabavljajo že elektronske računalnike, ki lahko v najkrajšem času, tudi med mesecem, izračunajo rezultate, oz. dajejo vrsto podatkov, ki so vodilnim delavcem velikega pomena za nadaljnje poslovne odločitve.

Delitev dohodka

Celotni dohodek gospodarske organizacije se deli na sredstva, ki so bila porabljena v proizvodnem procesu, na del, ki pripada družbeni skupnosti in na del, ki ostane gospodarskim organizacijam. Delitev se opravi na podlagi zakonitih predpisov.

Dohodek gospodarske organizacije je ostanek, ko se od skupnih dohodkov, odbijejo vsa porabljena sredstva, vključno z amortizacijo.

Čisti dohodek gospodarske organizacije je ostanek, ko se od dohodka odbijejo zakonske in pogodbene obveznosti, ki se obračunajo na podlagi zakonskih predpisov in pogodbenih dogovorov.

Čisti dohodek podjetja se deli na podlagi Pravilnika o delitvi dohodka na sklade podjetja in na osebne dohodke članov kolektiva.

Ostanek dohodka delavski svet ob koncu leta razdeli na poslovni sklad in na sklad skupne porabe.

Ob 50-letnici Zveze sindikatov Jugoslavije sta prejela odlikovanja predsednika SFRJ tov. JOSIPA BROZA — TITA

tov. CVETEŽAR AVUGUST — RED REPUBLIKE Z BRONASTIM VENCEM

tov. SAMEC VIKTOR — RED DELA Z ZLATIM VENCEM

Odlikovanji sta bili podeljeni na svečani seji Občinskega sindikalnega sveta Litija dne 23. decembra 1969

Delo gasilcev

— pregledano na plenumu

Obračun dela IGD Predilnice za preteklo leto, smo napravili na plenumu v mesecu februarju.

Vzpodbudo za živahno razpravo so dala poročila poveljnika operativnega štaba, tajnika, blagajnika in nadzornega odbora. Razpravo je poživil še predstavnik Občinske gasilske zveze, tov. Viktor Zupan in nazadnje še tov. Franci Lesjak z obravnavo nekaterih načelnih sprememb v poglavjih novega statuta IGD Predilnice, ki je bil na tem plenumu tudi sprejet. Iz podanih poročil moremo razbrati uspehe, pomanjkljivosti in želje ob načrtovanju novega delovnega leta.

Tovariš Rudi Zupan sprejema odlikovanje

Tajnik IGD tov. Vinko Keržan med poročanjem

Uspešnost društva ne moremo meriti samo po številu zadušenih zanetkov požarov, temveč tudi in predvsem po strokovni pripravljenosti članov kolektiva, znati pravočasno in pravilno posredovati, ne da bi pri tem zgubljali glavo in napravili še več škode, kot bi jo sicer lahko bilo. To pripravljenost članov kolektiva lahko cenimo po tem, da so večino prijavljenih zanetkov, teh je bilo v preteklem letu 22, pogasili sami, ne da bi bilo potrebno posredovati dežurnemu gasilcu. Prijavljenih zanetkov pravim zato, ker je bilo tudi na plenumu, ne samo na sejah UO ali operativnega štaba poudarjeno, da se vsi zanetki ne javljajo dežurni gasilski službi, kar je zgrešeno in ima za posledico disciplinsko odgovornost. Tako se večkrat zgodi, da se pri zanetku uporabi ta ali oni aparat za gašenje in nato ponovno postavi na svoje mesto, kot da ni bil uporabljen. Kaj bi bilo, če bi se pojavil ponoven požar v bližini in bi bilo potrebno hitro gašenje? Kdo bo odgovarjal za prazne jeklenke in posledice, neučinkovite intervencije? O izpraznjenih gasilnih aparatih je treba obvestiti takoj dežurnega gasilca. Zato torej, vsi odgovorni prijavljajte sleherni zanetek! Drugi problem, na katerega moramo nujno opozoriti je ta, da posamezni vozači preje in predpreje nehote, nekateri pa tudi iz malomarnosti, z visoko naloženimi vozički, snamejo gasilne aparate iz svojih ležišč, ali pa celo razbijejo ampule ter jih tako onesposobijo za uporabo. Tudi taki primeri se ne javljajo. Posledice tako malomarnega in neodgovornega ravnanja bodo močno prizadele vsakega za dejanje odgovornega člana kolektiva. Zato o tem razmislimo in odslej ravnajmo drugače.

Iz požarne varnosti je v podjetju še mnogo prepovedi, ki jih jemljemo za malenkostne, ker si ne predočamo vseh morebitnih posledic neodgovornega ravnanja. Potrebo po maksimalni pozornosti, bi lahko vzpodbujala poročila o velikih požarih in materialnih škodah v podjetjih po vsem svetu vključno z naglimi intervencijam in najsodobnejši požarni varnosti. Mislim lahko samo na to, da posamezniki še vedno kadijo na mestih, ki so zato prepovedana. Posebno so pritožbe na zunanje delavce, kot npr. na gradbene delavce. Tu si

lahko najboljše pomagamo tako, da tisto, kar so prepovedali meni s primernim opozorilom, prepovemo še drugemu.

O delu društva govori tudi podatek, da smo se v okviru proslav 100-letnice gasilstva na Slovenskem, udeležili več proslav z vajami kot recimo: z eno desetino na Polšniku, Tihaboju in Zavrstniku, z dvema desetinama pa v Šmartnem. Obisk proslave 100-letnice gasilstva na Slovenskem v Metliki, smo uspešno organizirali skupno z Občinsko gasilsko zvezo. Naše društvo se je aktivno pripravljalo tudi za nastop na tekmovanju tekstilnih desetih, vendar je tekmovanje odpadlo. Uspeh priprav na je mogoče oceniti iz rezultatov nastopa treh desetih ob praznovanju predilniškega praznika.

V minulem letu so uspešno opravili izpite za gasilske častnike tov. Jernej Grilj, Jože Borštinar in Franc Mali. Mimo tega se je društvo tudi pripravljalo na izvedbo tečajev za izprašane gasilce. Danes pa lahko ugotavljamo, da so člani II. in III. izmene že uspešno opravili izpit, I. izmena bo na vrsti v mesecu marcu, transportni delavci pa nekoliko kasneje.

Povezanost našega društva navzven je vidna iz včlanjenosti naših članov v raznih prostovoljnih gasilskih društvih izven podjetja in zastopstvu nekaterih v Občinski gasilski zvezi. Da je njihova strokovnost cenjena, lahko že vidimo po tem, da naši aktivni gasilci, kot npr. tov. Rudi Zupan, Jože Borštinar, Karel Podkrajšek in Jernej Grilj vodijo tečaje za izprašane gasilce v PGD Šmartno pri Litiji, Gabrovki, Kresnicah in Javorju. To delo imajo sicer plačano, drugače pa je v samem podjetju. Ravno zato je bilo že tudi izrečeno negodovanje, da je število ur, potrebnih za pripravo dobre desetine preveliko, da bi vaditelji mogli ostati za vse izvenslužbeno delo nenagrajeni. Znano je, da morajo biti skoraj vsa strokovna predavanja in instrukcije plačane, potem bi opravičeno zahtevali tudi za njihovo izgubo prostega časa vsaj delno nadomestilo. Če se pridružimo mislimi resolucije VI. kongresa GZ Slovenije, ki pravi: »Gasilska služba ima pomembno mesto v civilni zaščiti. Tako mesto ji gre zaradi njene vloge pri reševalnih akcijah ob različnih nesrečah kot tudi ob zračnem in drugih oblikah napadov v morebitni vojni,« — potem razumemo širino njenega pomena v splošni krepitvi obrambne moči in varnosti naših narodov.

V zvezi z gornjim pa se širijo tudi materialne potrebe gasilskih organizacij. Na plenumu je bilo rečeno, da je naše društvo po tehnični opremljenosti sposobno gasiti vsak požar. Saj je bilo v preteklem letu med drugim nabavljeno več novih CO₂ in S16 aparatov, kupljenih 180 mB cevi ter 150 m cevi trevira, ki zdrže do 40 atm. pritiska. V zvezi s tem je bila izrečena tudi potreba po novi črpalki znamke »Rosenbauer«, ki je mnogo zanesljivejša in močnejša od motorke »Sora«. Predlagano je bilo, naj bi motorke znamke »Sora« odstopili Občinski gasilski zvezi kot nadomestilo za milijon starih dinarjev, kolikor znaša naš neporavnan prispevek za nakup avtomobila.

Poudarjena je bila tudi potreba po zbiranju in kronološki ureditvi podatkov vseh naših gasilskih veteranov oziroma najstarejših članov društva, ki naj bi ob 85-letnici ustanovitve Prostovoljnega gasilskega društva v Litiji ali pa ob obletnici ustanovitve Predilnice Litija, prejeli zaslužena priznanja v obliki spominskih značk ali diplom. Istočasno pa ne bi smeli pozabiti na pripravo dobrih tekmovalnih desetih, med njimi tudi ženske desetine.

Problem, kako zaposliti člane vsaj ene desetine v isto delovno izmeno in s tem olajšati vežbanje, naj se reši skupaj z obratovodstvom. Če se bomo še kdaj lahko pohvalili, kot smo se že, da imamo najboljšo industrijsko gasilsko desetino v Jugoslaviji, sem prepričan, da bo interes za včlanjanje novih članov in obisk gasilskih zborov v prihodnje še večji, naš cilj, biti med najboljšimi, pa dosežen.

Plenum je pozdravil tudi predstavnik Občinske gasilske zveze, tov. Viktor Zupan. Izrazil je zadovoljstvo

nad uspešnim delom našega društva, njegovo strokovnostjo in dobrim aktivnim sodelovanjem z Občinsko gasilsko zvezo.

Kot pooblaščenec Republiške gasilske zveze, je še posebej izrazil veselje in čast, da lahko izroči tovarišem Alojzu Pavlihi, Jožetu Borštnarju in Rudiju Zupanu za dolgoletno aktivno sodelovanje in zasluge v gasilstvu, gasilski plamenici II. stopnje.

Za podeljena priznanja se je v imenu vseh zahvalil tov. Pavliha in ob tem izrazil prepričanje, da bo to odlikovanje vzpodbuda za še aktivnejše angažiranje.

Tovariš Viktor Zupan je med drugim seznanil navzoče s sklepi plenuma Republiške gasilske zveze, ki nakazujejo predvsem potrebo po večjem vključevanju žensk in mladine v društva in njihove organe. Nadalje je ugotovil, da je bila ženska desetina Predilnice ena izmed prvih formiranih v Sloveniji in tega ne smemo pozabiti. S tem je izrazil željo po ponovnem formiranju ženske tekmovalne desetine, kljub težavam, ki spremljajo dekleta v zakonu in materinstvu, kar smo že sami večkrat ugotavljali. Razpravljalo se je tudi o tem, kam naj se teritorialno priključimo oziroma kateri tekmovalni coni, zasavski ali ljubljanski. Tov. Zupan je pojasnil da se je Občinska gasilska zveza teritorialno priključila ljubljanski mestni gasilski zvezi, da pa je govoril s predstavniki zasavske cone, le-ti si sodelovanja z nami še vedno žele in zato naj bi jih v bodoče še vedno vabili in z njimi tesno sodelovali.

Ob koncu razprave je bilo tudi poudarjeno, da lahko člani gasilskih društev koristijo letni oddih v Počitniškem domu RGZ v Pacugu, kjer je dnevni penzion 25 din.

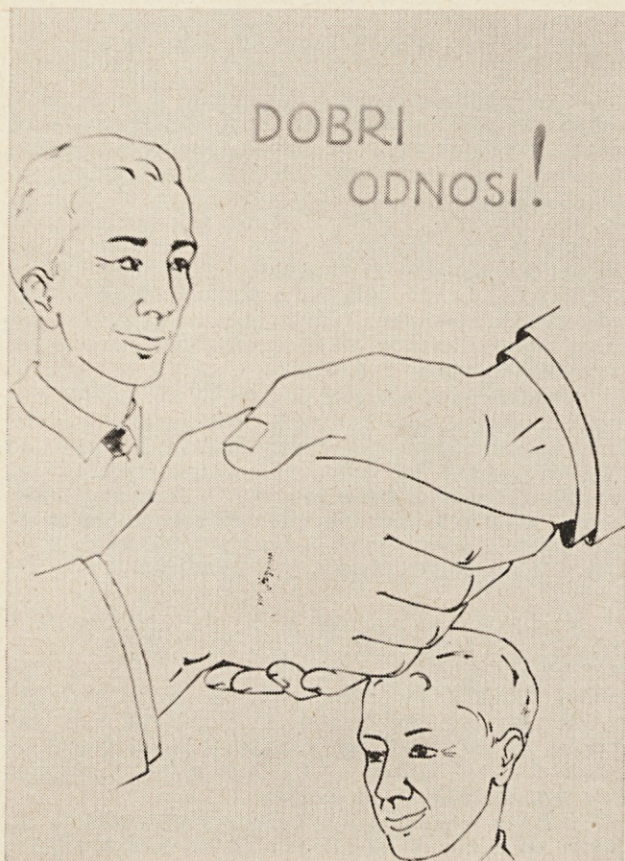
Dolgoletni predsednik IGD tov. Lojze Pavliha sprejema odlikovanje

Delo plenuma je zaključil s tolmačenjem posameznih načel novega statuta, predvsem pa njegove demokratičnosti, tov. Franci Lesjak in prosil za njegovo izglasovanje.

Vinko Keržan

Za nas to ne velja?

Poglavitna pravila o vedenju so vedno enaka, vendar jih je treba prilagoditi okolju. V poklicnem življenju je vedno prvo delo, to pa ne pomeni, da si lahko nevljuden.

Pozdravljanje

Tisti, ki stopi v sobo, pozdravi prvi. To velja tudi za tovarišice, pa četudi stopijo v sobo, kjer so sami moški. Pri srečanju na hodniku ali v obratu pozdravi vedno najprej moški žensko, tudi šef pri tem ni izjema. Samo zelo mlade tovarišice naj prve rečejo »dober dan«. Med istim spolom velja, da mlajši pozdravi starejšega, ta pa odzdravi. Tudi zunaj podjetja pozdravljaj poklicne tovariše.

Kolegi med seboj

Kdor hodi v službo nenegovan in zanikrno oblečen, ni posebno priljubljen. Neurejen videz omalovažuje okolje. Tudi kolega ali kolegica, ki mrko stisne skozi zobe »dobro jutro«, ne prispeva mnogo k splošni dobri volji. Kdor je vstal z levo nogo, naj to opravi sam s seboj, tako da zaradi njegove slabe volje ne bo trpela njegova okolica. Čim manj nadleguj druge z zasebnimi reči. Doživljaj otročičkov, inteligenca tvojega psa, zadnje kosilo ali slaba večerja prav malo zanimajo kolege, precej pa jih vse to moti pri delu.

O enakopravnosti

Ne izpričuj ženske enakopravnosti s tem, da dirjaš pred kolegico skozi vrata. Ne bodi pa, nasprotno, prevelik kavalir, da ne bi zaradi tega trpelo tvoje delo. Lepo je, če pomoreš kolegici, da si sleče plašč, če pa delaš v sobi s petimi tovarišicami, nisi dolžan, da bi jim vsak dan pri tem pomagal. Enako velja za odpiranje vrat; kam pa prideš, če boš nenehno skakal in odpiral vrata!

Vsako žensko bitje ima pravico, da se kolegi spodobno vedejo do nje: to pa ne pomeni, da ji morajo nenehno dvoriti. Večkrat prav tiste tovarišice, ki se v poklicu nenehno sklicujejo na enakopravnost, zahtevajo, da z njimi ravnamo kot s filmskimi zvezdami in ne bogljenimi samičkami. Najbolje vozi tista tovarišica, ki dokaže enakopravnost z delom.

Obrekovanje

Ne samo tisti, ki obrekuje, ampak tudi oni, ki poslušajo, je udeležen. Povej vsakemu v obraz, kaj o njem misliš. Ne misli, da si poseben junak, če pripoveduješ to tretjemu. Ne klepetaj o vsem in povsod, predvsem ne o službenih zadevah. Ne stikaj po tujih predalih; seveda je izjema, če je kolega bolan in moraš poiskati pri njem pomembne spise.

»Ti« ali »vi«

Dobro premisli, s kom se tikaš! Laže ti reče kolega »ti osel« kot »vi osel«. »Ti« sicer vedno ustvarja tovariško ozračje, vendar večkrat omaja avtoriteto. Šefa ne tikaj vsaj vpriču strank, gotovo mu to ni prijetno. Če si količkaj dobro vzgojen, se temu lahko spretno izogneš. Bratovščino sklenemo navadno na »mokrih« zabavah, vendar je večkrat najprimerneje, da na to do jutra že pozabimo.

Malice

Smrdljivi siri, čebula in česen prav dobro teknejo, vendar je bolje, da jih uživaš doma. Močno dišeča jedila niso primerna za malico v službi.

Šef

Šefi so različni. Nekateri mnogo dajo na tako imenovano etiko, drugi te spet sprejmejo z nogami na mizi. Ti bodi vedno dostojen tako s prvimi kot z drugimi. Kadar prideš v šefovo sobo, stoj, dokler ti šef ne ponudi stola, vseeno ali si tovariš ali tovarišica. To pa ne velja

za sekretarko. Ta sme takoj sesti, če jo kliče šef na diktat, in tudi ne vstane, če pride obisk.

Kadar pride šef v sobo uslužbencev, tovarišice ne vstanejo, tudi ne, če jim da roko. To velja tudi za obiske strank. Tovariši vstanejo, razen če ne opravljajo nujnega posla in če telefonirajo.

Ni vljudno, če šef ozmerja uslužbenca vpriču skupnosti, pa čeprav ima razlog za to. To naj opravi na štiri oči; ne bo nič manj učinkovito.

Prazniki v pisarni

Darila za rojstni dan ali podobne priložnosti naj bodo skromna. Šopek cvetja je najlepše znamenje prijateljstva. Ne pretiravaj z darili! Slavljeneec naj po službi povabi svoje tovariše na dobro kapljico; pogostitev v podjetju ni zaželena.

Telefoniranje

Kadar kličeš koga po telefonu, povej najprej svoje ime. To je osnovno pravilo. Ne misli, da mora vsak poznati tvoj čarobni glas. Če tebe kdo pokliče po telefonu in pri tem ne pove svojega imena, mu nisi dolžan odgovoriti; tako boš kmalu naučil vse svoje klicavce, kaj zahteva vljudnost. Če te kdo dostojno pokliče, ne vprašaj »ja«?, ampak reci morda »izvolite«?. Ne govori v aparat tako glasno, da bi te nemara lahko slišali tudi brez telefona. Misli na to, da morajo tvoji kolegi delati. Telefoniraj kratko in jedrnato, ker je za posel prav vseeno, kakšno vreme je in ali si bil včeraj v kinu.

Težko je človeku biti človek, in to še civiliziran povrh!

Iz lista Elektrokovina

Počitniški dom v Novigradu

Delavski svet je na zasedanju dne 24. 3. 1970 določil naslednje cene gostinskih storitev v sezoni 1970.

1. Cena penziona

	Izven-po-sezona din	Glavna sezona din
člani počitniške skupnosti (s svojci)	22	25
nečlani (tuji)	32	34
inozemci	45	50

2. Višina plačila članov kolektiva in regres podjetja PL

Cas	Višina osebne doh. din	Plača stran- ka din	Plača pod- jetje din	Cena pen- ziona (skupaj) din
izven-po-sezona				
(delavci in upokojnenci) do 800	7	15	22	
(delavci in upokojnenci) nad 800	12	10	22	
v sezoni				
(delavci in upokojnenci) do 800	14	11	25	
(delavci in upokojnenci) nad 800	14	11	25	

Otroci od 3. do vključno 15. leta starosti imajo 50 % popust na gornje cene.

3. Za otroke brez bloka (do 3. leta) določena **pri-
stojbina** za komunalne dajatve **1 dinar** dnevno. Hrano
plačajo starši posebej po ekon. ceni.

4. Gostje, ki samo prenočujejo plačajo:

člani počitniške skupnosti 7 din dnevno na osebo
ostali gostje 15 din dnevno na osebo

5. Šotornina (če občina dovoli)

člani počitniške skupnosti 2 din dnevno na osebo
nečlani 3 din dnevno na osebo

Če vzame gost celotni penzion, potem pristojbina pod tč. 4 in 5 odpade.

6. Izposojnina perila (1-kratna izmena)

1 grn 3.00 din na osebo oz. ležišče
posamezno 1 rjuha 1,25 na osebo oz. ležišče
1 kapna 2,50 na osebo oz. ležišče
1 prevleka 0,50 na osebo oz. ležišče

Upravni odbor Počitniškega doma je dne 13. marca že razpravljal o programu dela v novi sezoni. Razen o cenah za letovanje, so razpravljali tudi o izbiri personala ter o mnogih podrobnostih in težavah, ki jih srečujejo pri svojem delu.

Na tej seji so sklenili med drugim tudi to, da članom kolektiva ni možno v primeru pravočasne ali prepozne odjave letovanja prijaviti nekoga drugega po lastni izbiri, pač pa je to prepuščeno odgovornemu uslužbencu oz. upravniku počitniškega doma in je odjavitelj dolžan plačati tudi v tem primeru odjave dvodnevno odškodnino. S tem bo odpadlo pogosto rezervi-

ranje mest na račun članov kolektiva v času »prijav«, namesto, da bi se nečlani prijavili legalno po tem času.

Dvodnevna odškodnina v višini penziona se plača v primeru, če se prijava letovanja odjavi kasneje kot 10 dni pred pričetkom letovanja in če razlog odpovedi ni tehtna okolnost (smrt, težja bolezen, službena odsotnost).

Prijave za letovanje v Počitniškem domu se bodo sprejemale od 15. do vključno 30. aprila letos v pisarni Obrata družbene prehrane. Po tem roku bomo dali proste kapacitete doma na razpolago nečlanom kolektiva.

Invalidsko je bila upokojena

Silva Vidic, roj. 20. 12. 1937 v Zg. Jablanici pri Litiji.

Izhaja iz delavske družine, v kateri je bilo 5 otrok.

Osnovno šolo je obiskovala v Šmartnem pri Litiji. Šolanje je končala 1953. leta, nakar je bila do 1955. leta doma.

Prvič se je zaposlila 26. I. 1955 v našem podjetju in sicer kot predica na flyerju v predpredilnici. Zaradi obolenja na hrbtenici je bila kasneje premeščena v sukalnico k previjalnemu stroju in je delala tu do invalidske upokojitve.

Vse od leta 1955 do 1966 se je dnevno vozila na delo s kolesom, razen pozimi, ko je hodila peš, iz Zg. Jablanice. V letu 1966, ko je že bila delovni invalid, pa je od podjetja dobila garsonjero v Litiji, kjer sedaj prebiva.

V našem podjetju je bila v mandatni dobi 1962/63 članica delavskega sveta.

Njena skupna delovna doba v našem podjetju znaša skoro 14 let.

Kljub težji invalidnosti se je tov. Vidičeva vedra poslovila od nas in izrazila željo, kolikor se ji bo zdravstveno stanje popravilo, da se ponovno vključi v delo v kolektivu. Tudi mi ji iskreno želimo, da bi se ji zdravje čimprej izboljšalo.

L. R.

KRATKE VESTI

Za Počitniški dom v Novigradu bomo kupili letos štiri nove hišice. Nakup bomo plačali iz sredstev od dveh prodanih hišic, delno pa iz sredstev skupne porabe. Hišice bodo dane v uporabo v letošnji sezoni in s tem bo delno rešeno tudi ozko grlo v glavni sezoni.

Z Zavodom za zdravstveno varstvo Maribor smo tudi za letošnje leto sklenili pogodbo za izvedbo deratizacije v podjetju. Dela bodo opravili v vseh tovarniških prostorih, skladišču, kanalizaciji in v menzi. Sopogodbenuk se obvezuje, da opravi na lastne stroške ponovno deratizacijo, če bi se v vmesnem roku glodalci ponovno pojavili. Za ta dela bomo plačali 1800 din.

Poprečni osebni dohodki v našem podjetju, doseženi v letu 1969 brez nadur, so bili mesečno 1041,04 din, upoštevaajoč nadure pa 1386,55 din.

Najnižji osebni dohodek je bil lani 799,13 din mesečno, najvišji pa 3160,22 din, torej v razmerju 1 : 3,9, kot prejšnja leta.

Direktor Mirtič je na zadnjem zasedanju delavskega sveta, ko je razpravljajal o poslovanju v preteklem letu, ob zaključku dejal: »Skrbeti moramo za našo prihodnost in prihodnost naših otrok. Breme v zvezi s to napeto poslovno politiko in investicijami v podjetju nosi v veliki meri vodstvo kolektiva in organi upravljanja, zato želim, da se vsi člani kolektiva pridružijo tem prizadevanjem. Prepričan sem, da večina članov kolektiva odobrava in sodeluje z začrtano poslovno politiko. Vedno smo v kolektivu vodili odkrito poslovno politiko, želje in težave sem vedno podajal na organih upravljanja. Zato želim, da tudi ostali člani kolektiva odpravijo razprave na nepravih mestih, ker te razprave ne dosegajo pravega namena. Na probleme moramo gledati realno in ne bežati od njih, temveč se s težavami spoprijemati in probleme reševati.«

Navajamo nekaj podatkov o bolezenskih izostankih v našem podjetju:

	1967	1968	1969
Mesečno poprečno zaposlenih	860	884	878
Dnevno odsotnih zaradi bolezni	78	82	93
Izplačano nadomestilo zaradi bolezni v breme podjetja (din)	248 263	289 049	356 116

Iz tabele je razvidno, da so se v letu 1969 v primerjavi s predhodnim letom povišali bolezenski izostanki za 13%, izplačano nadomestilo zaradi bolezni pa za 23%, celo pri nekoliko znižanjem številu zaposlenih.

V mesecu aprilu bomo volili nove predstavnike v delavski svet in izvršilni odbor ter komisije teh organov za triletno mandatno dobo.

Kandidati se bodo predlagali na zborih delovnih ljudi, ki bodo sklicani v začetku aprila. Delavski svet je razpisal volitve v novi delavski svet za dne 23. aprila 1970 in potrdil Splošni akt o volitvah v DS, izvršilni odbor in druge organe.

V mesecu februarju je bilo 12 nesreč pri delu s 118 izgubljenimi dnevi. Od tega je bilo 9 obratnih nesreč in 3 na poti na delo in z dela. V vseh treh primerih nesreč na poti na delo in z dela je bil vzrok poledica. Pri obratnih nesrečah je bil delni vzrok neprevidnost, več primerov obratnih nesreč pa je bilo prav v oddelku predpredilnice, predvsem zaradi vbodljajev in udarcev ob razmetane dele embalaže in strojne dele, ker so v zvezi z rekonstrukcijo delovni prostori zelo utesnjeni in neurejeni. Pristojni vodje grup v sektorju vzdrževanja in mojstri so prejeli navodila za vzdrževanje kolikor je mogoče strogega reda v predpredilnici, da bi se tako preprečevale nadaljnje poškodbe zaposlenih.